

Rõuge valla eelarvestrateegia 2026–2029

Rõuge 2025

Sisukord

<i>Sissejuhatus</i>	3
<i>1. Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos</i>	4
1.1. Riigi tasand	4
1.2. Kohaliku omavalitsuse tasand	6
<i>2. Põhitegevuse tulude ja kulude prognoos</i>	7
2.1. Põhitegevuse tulud	7
2.2. Põhitegevuse kulud	9
2.3. Põhitegevuse tulem	10
<i>3. Investeeringute kavandamine</i>	11
3.1. investeerimistegevus	11
3.2. kohustuste planeerimine	15
<i>4. Finantsdistsipliin</i>	16
<i>Kokkuvõte</i>	18

Sissejuhatus

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan, mis koostatakse vähemalt nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia on koostatud lähtudes vajadusest, et arengukavas kirjeldatud tegevused oleksid kooskõlas Rõuge valla eelarveliste vahenditega ning et eelarvepoliitika oleks jätkusuutlik. Lähtutud on tulude prognoosist, laenuvõimekusest, tegevuskuludest ja investeeringute vajadusest.

Eelarvestrateegia koostamise aluseks on Rõuge valla arengukava 2030. Valla eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga majandusprognoosid.

Strateegias esitatakse:

- Rõuge valla majandusliku olukorra analüüs ja arengu prognoos eelarvestrateegia perioodiks;
- valla põhitegevuse eelneva, käesoleva ja järgneva nelja majandusaasta tulud ja kulud;
- põhitegevuse tulemi ja arvnäitajad, mis on vajalikud põhitegevuse tulemi ja netovõlakkoormuse arvutamiseks;
- eelneva, käesoleva ja järgneva nelja majandusaasta netovõlakkoormus.

Valla eelarvestrateegiat uuendatakse kord aastas koos valla arengukava ülevaatamisega. Selle käigus täpsustatakse olemasolevate aastate prognoose vastavalt majanduskeskkonna muutustele ja lisatakse neljanda aasta prognoos. Eelarvestrateegia kinnitatakse volikogu poolt ja esitatakse rahandusministeeriumile. Rõuge valla eelarvestrateegia koostamisel on kasutatud tekkepõhise eelarvestamise metoodikat.

1.Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos

1.1. RIIGI TASAND

Maailmamajanduse kasv aeglustub märgatavalt. Üleilmse majanduse väljavaade on järsult halvenenud, kuna kaubanduspiirangud ja majanduspoliitiline ebakindlus pärsivad tuntavalt majandusaktiivsust. Kaubanduspinged piiravad riikide majanduskasvu väljavaadet. Üleilmne hinnasurve taandub visalt. Inflatsiooniväljavaade on üldiselt paranenud, kuid hindade kasvutempo pole veel naasnud pandeemiaeelsele tasemele ja olukord on endiselt ebakindel. Keskpangad leevendavad rahapoliitikat järk järgult, kuid jälgivad hinnakasvu arengut tähelepanelikult, sest arenenud riikides püsib inflatsioon 2025. aastal endiselt üle keskpankade 2% eesmärgi, kuid liigub prognooside kohaselt sellele lähemale 2026. aastal. Muu hulgas võivad kaitsetollid tekitada täiendavat hinnasurvet. Euroala majanduskasvu väljavaade on sel aastal nõrk kuid pikemas vaates euroala majanduskasv siiski kiireneb. Hinnakasv püsib tänavu kiire, ulatudes 5,4%-ni. Hinnatõusu põhjustavad suhteliselt kiire palgakulude kasv ja maksutõusud. Teenuste inflatsiooni on oluliselt mõjutanud jaanuaris kehtestatud mootorsõidukite registreerimistasu, juulis lisas hinnatõusule veel hoogu käibemaksumäära tõus 2 protsendipunkti võrra. Tarbijahindade kasv aeglustub 2026. aastal 3,2%-ni ja 2,8%-ni 2027. aastal (Eesti Pank, [Rahapoliitika ja Majandus 2/2025](#)).

Palgakasv aeglustub, palgatulu ostujõu taastumine võtab aega. Käesolevaks aastaks oodatakse palgakasvu aeglustumist 5% lähedale, sh peaks erasektori töötajate palgatõusu väljavaade olema parem kui riigitöötajate oma. Töötajate arvu kasvu on oodata 2025. aasta lõpus. Tööpuudus jätkab langust (tööpuuduse tipp jäi 2024. aastasse). Inflatsioon kiireneb 2025. aastal sise- ja välistegurite ning maksumeetmete koosmõjul. 2025. aastal panustavad inflatsiooni oluliselt toidu kallinemine, käibemaksumäära tõus, mootorsõiduki registreerimistasu ja majanduskonjunkturi tugevnemine. Inflatsiooni aeglustumist võib oodata 2026. aastal, kui maksumeetmete mõju väheneb ning toiduhindade tõus stabiliseerub. Eesti tarbijale 2025. aasta ei saa samuti olema lihtne. Palgakasv aeglustub Elanike ostujõudu tervikuna toetab veidi pensionide mõnevõrra kiirem kasv. Samas on tarbijate kindlustunne viimased paar aastat olnud languses, millega on kaasas käinud ka tarbimisjulguse kadumine. Püsikaupade ostmist ei planeerita ja töötuks jäämise riski hinnatakse Euroopa Liidu arvestuses Eestis kõige kõrgemaks. Samuti on tarbimise efektiivne maksumäär on

Eestis Euroopa Liidu üks kõrgemaid (2024. aastal 22%) (<https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/fiskaalpoliitika-ja-majandus/rahandusministeeriumi-majandusprognoos>).

Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvise prognoosi kohaselt on Eesti majanduses alates 2024. aasta teisest poolest elavnemise märke. Majandus taastub, kuid aeglaselt (mõjutab väliskeskkond ja kõrge hinnatase) 2025. aastal prognoositakse 0,8 %list SKP kasvu. Eratarbimine on olnud viimastel aastatel väga kõikuv. Tööpuudus püsib tavapärasest kõrgemal tasemel ja palgakasv aeglustub (2024. aastal oli keskmine palk 1 944 eurot, 2025. aasta prognoos 2 042 eurot). Inflatsioon 2025. aasta esimesel poolel mõnevõrra kiirenes teenuste, maksumeetmete ja toidu kallinemise mõjul. 2026. aastal toidu ja teenuste hinnatõus pidurdub ning maksumeetmete mõju väheneb. Eesti majandus liigub aeglase taastumise faasi. Käesoleval aastal väheneb valitsussektori eelarvepuudujääk maksutõusude toel 1,0%ni SKP-st, kuid kasvab 2026. aastal kaitsekulude ja tulumaksumuudatuste tõttu 4,0%ni SKP-st.

Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk ulatus 2024. aastal 0,4%ni SKPst. Suur defitsiit oli tingitud omavalitsuste tulude reaalhindades vähenemisest 2021. aastast alates ja kulude kiirest kasvust (sh kasvanud Euriborist). Kuna 2025. aastal on kohalike omavalitsuste valimised, mis tavapäraselt on kaasa toonud keskmisest suurema rõhu investeringutele ja muudele kuludele, siis võib oodata käesoleval aastal tavapärasest suurema defitsiidi jätkumist. Samas võrreldes eelmise prognoosiga on puudujääki vähendatud tulenevalt heast maksulaekumisest ning oodatust väiksemast investeerimisaktiivsusest. Valimistele järgnevatel aastatel väheneb omavalitsuste defitsiit 0,1% kuni 0,2%ni SKPst. Seda tingib ühelt poolt vähenenud võimekus kohustusi juurde võtta, kuid teiselt poolt aitab investeringukulusid katta hüppeliselt kasvav saadavate investeringutoetuste maht (välisabi ja CO2 kvooditulu) [Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvine majandusprognoos.pdf](#).

	2024 tegelik	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	-0,1	0,8	2,5	2,3	2,2	2,2
Tööpuudus %	7,6	7,6	7,0	6,7	6,7	6,6
Inflatsioon %	3,5	5,4	3,5	2,4	2,3	2,0
Palgakasv %	8,1	5,7	5,2	4,7	4,5	4,4

Tabel 1. Prognoosi põhinäitajad. Allikad: Rahandusministeeriumi suvine majandus- ja rahandusprognoos 2025. aastal

1.2. KOHALIKU OMAVALITSUSE TASAND

Rõuge Vallavalitsuse ülesanne on kohaliku elu küsimuste korraldamine. Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest tulenevalt peab vald korraldama sotsiaalabi ja -teenuseid, eakate hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmemajandust, ruumilist planeerimist, vallasisest transporti ning valla teede korrashoidu. Samuti peab vald korraldama enda omanduses olevate koolieelsete lasteasutuse, põhikooli, raamatukogude, rahvamajade ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist. Rõuge vallal on kokku üheksa allasutust.

Rõuge Vallavalitsusel on 100% osalust konsolideeritavates üksustes: SA Rõuge Jäähall, SA Haanjamaa Sport, SA Rõuge valla turism ja OÜ Rõuge Kommunaalteenus. SA Rõuge Energiakeskus on likvideerimisel.

Valla asukoht tõmbekeskustest kaugel maapiirkonnas Eesti ja EU piirialal mõjutab rahvastikuprotsesse ning sotsiaalmajanduslikku arengut. Rahvaarv kui ka demograafilise tööturuindeks näitavad, et vähenemas on töötavate isikute arv ja osakaal, kasvamas on eakate inimeste osakaal ning seeläbi toimub omavalitsuse elanikkonna vananemine. Sellest tulenevalt aeglustub tulumaksu kasv, mis on oluline tulu Rõuge valla eelarves. Vallas on palju hooneid ja taristuid mis vananevad ning tühjenevad. Enamus hoonetel puuduvad kaasajastatud soojustus- ja küttesüsteemid, mistõttu puudub ka nende töökindlus ja vastupidavus ning seetõttu on avalike teenuste korraldamiseks vajaliku taristu halduskulud suured.

Järgnevatel aastatel on Rõuge vallal tegevustes olulisemad põhimõtted:

- Elu- ja ettevõtluskeskkonna arendamise toetamine.
- Olemasolevate teenuste kättesaadavuse säilitamine vajalikus mahus, teenuste tõhus korraldamine ning taristu järjepidev kaasajastamine.
- Täiendava toetusrahastuse kaasamine tegevuste ja investeeringute finantseerimiseks.
- Pädeva töötajaskonna tagamine vallavalitsuses ja valla allasutustes.
- Valla eelarve vajaduste ning tasakaalu säilitamine tulenevalt kohaliku omavalitsuse rahastamise põhimõtete ja maksusüsteemi muutustest.

Kuna suur osa eelarve kasvust on tingitud inflatsioonist, siis on väga oluline tulude ja kulude struktuuri pidev jälgimine, et tagada nende kasv inflatsiooniga võrreldaval määral või väiksemas ulatuses. Täiendavast laekumisest saadud osa kasutatakse uute projektide omaosaluste finantseerimiseks.

2. Põhitegevuse tulude ja kulude prognoos

2.1. PÕHITEGEVUSE TULUD

Põhitegevuse eelarve koosneb põhitegevuse tuludest ja põhitegevuse kuludest. Põhitegevuse tulude alla kuuluvad maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused ja muud tegevustulud.

Maksutulud koosnevad füüsilise isiku tulumaksust, maamaksust ja kohalikest maksudest. Kohalikke makse ei ole Rõuge vallas kehtestatud. Rõuge valla põhitegevuse tulude planeeritav maht 2026. aastal on 10,9 miljonit (põhitegevuse tulude kasv 1,4%).

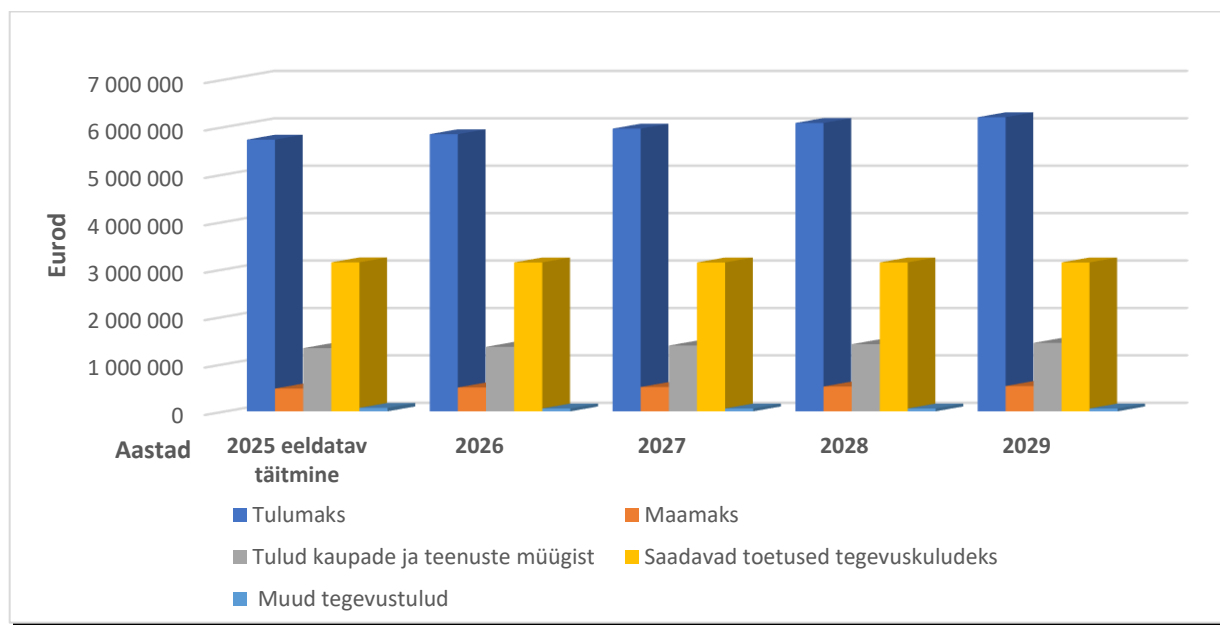
Rõuge valla suurim tuluallikas on füüsilise isiku tulumaks. Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate arv, keskmine palk ja pensionäride osakaal. 2024. aastast laekub tulumaksu maksumaksja elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse kahest kohast: 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist ja 11,89% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust. Pensionitelt laekuvast tulumaksust 2/3 on suunatud üldhooldusele ja ülejäänud osa suunatakse omavalitsuse tulubaasi. Pikaajalisele hooldusele vajaminevat kogu osa ei kata hooldusreformi toetus ja omavalitsuse omapanus on selles osas kasvav.

Tulumaksu laekumise prognoosimisel on lähtutud Rahandusministeeriumi suvises majandusprognoosis toodud palga nominaalkasvust ja arvestatud on jooksva aasta tulumaksu laekumise prognoosiga. Arvestatud on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi saadetud prognoosiga. Tulumaksu laekumise suurenemist 2026. aastal on planeeritud 2 protsendipunkti võrra. Kaupade ja teenuste müügist saadavat tulu kavu samas suurusjärgus. Maamaks on riiklik maks, mis laekub 100% kohalikule omavalitsusele. 2026. aastaks on riigi poolt kehtestatud maamaksu seaduses muudatused mille kohaselt peavad kohalikud omavalitsused määrama maamaksu aastase kasvu tempo vahemikus 10-100%, võrreldes eelmise aastaga. Samuti on muudetud kodualuse maa maksusoodustust. Antud ajani on kehtinud üleriigiline pindalapõhine kodualuse maa maksusoodustus, mis asendub summapõhiseks maamaksu soodustuseks. Kohalikud omavalitsused saavad määrata maksusoodustuse suuruseks 0 kuni 1000 eurot.

2025. aasta kehtivate maamaksu määradega (elamumaa ja maatulundusmaa õuemaa kõlvik 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas; maatulundusmaa 0,5 protsenti maa maksustamishinnast aastas; muu sihtotstarbega maa 1,0 protsenti maa maksustamishinnast aastas) ning maamaksu tõusu piirmääraga aastas 10 protsenti ja kodualuse maksusoodustusega kuni 1000 eurot on Rõuge valla prognoositav tulu maamaksust 2026. aastal 503 000 eurot.

Tasandus-ja toetusfond on 2026. aastal on eelmise 2025. aasta tasemel ja järgnevatel aastatel seda suurendatud ei ole. Aastal 2024 läksid kohaliku omavalitsuse riigipoolsest toetusfondist välja matuse-, asendushoolduse- ja hooldekodude toetus, mis suurendas omavalitsuse kohustusi. Samuti ei eraldata enam kõrgeenenud energiakuludega toimetulemise toetust.

Joonis 1. Põhitegevuse tulud eurodes aastatel 2025–2029

Kaupade ja teenuste müügi laekumiste osas on arvestatud, et laekumine tõuseb vähesel määral aastate (2%) lõikes. Siia kuuluvad teistelt omavalitsustelt laekuvad koolide ja lasteaedade kohamaksud, lastevanematelt laekuvad lasteaiatasud ja kooli pikapäeva toidurahad, hooldekodude kohamaksud, üüritulud ja muud laekumised.

Saadavad toetused tegevuskuludeks jagunevad sihtotstarbelisteks ja mittesihtotstarbelisteks. Toetused on prognoositud suurusjärgult 2025. aasta laekumise tasemelt. Riigilt saadavad toetused tegevuskuludeks tulevad läbi tasandus- ja toetusfondi. Tasandusfondi arvutamisel on oluline tulumaksu laekumise suurus ja elanike arvul on kõige suurem mõju tasandusfondile. Lisaks sõltub tasandusfondi eraldi riigieelarves tasandusfondi arvatud vahendite kogumahust ning kõikide kohalike omavalitsuste näitajatest (tasandusfondi peamine eesmärk on tasandada kohalike omavalitsuste omavahelisi võimalusi kulude tegemisel). Toetusfondiga eraldatakse vahendid hariduskuludeks, huvihariduse ja -tegevuse toetuseks, kohalike teede korrashoiuks, toimetulekutoetusteks, sotsiaalteenuste osutamiseks.

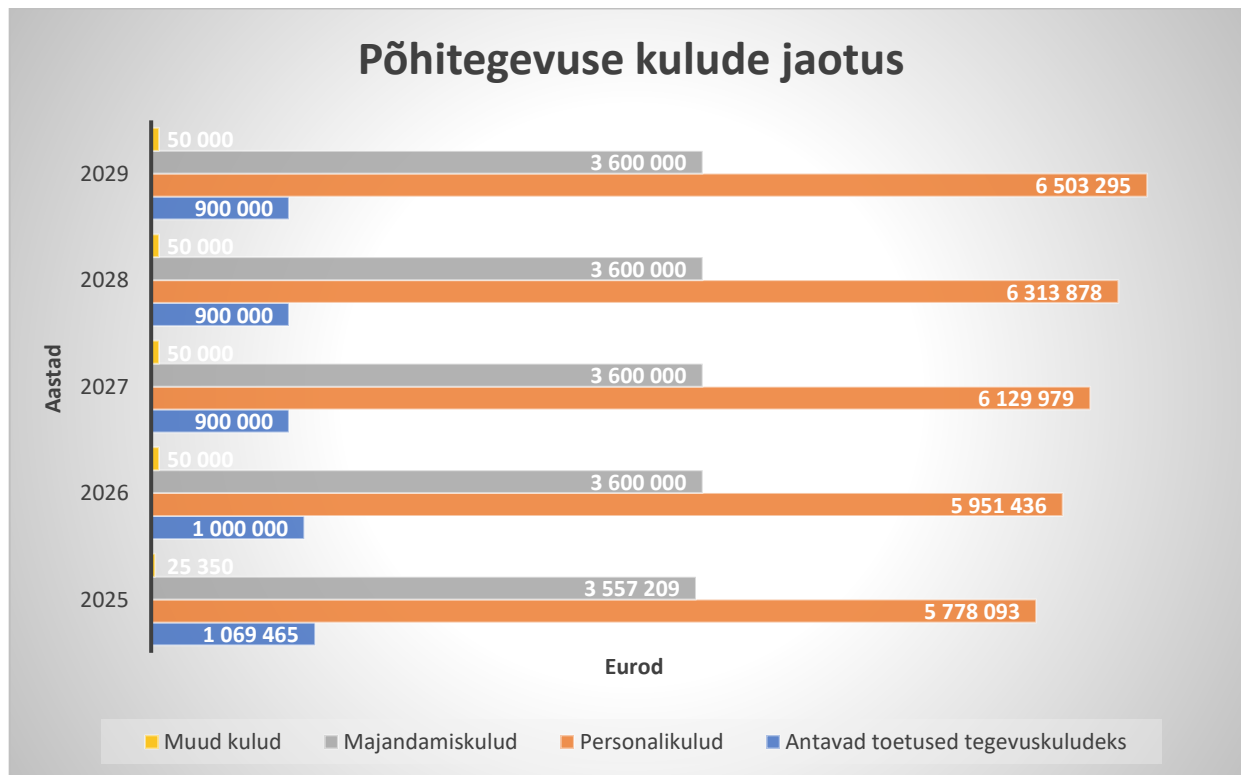

Muude tegevustulude all on kajastatud maardlate kaevandamisõiguse tasu, saastetasu, vee erikasutustasu ja muud eespool nimetatamata tulud.

2.2. PÕHITEGEVUSE KULUD

Põhitegevuse kulud jaotuvad valla poolt antavateks toetusteks ja muudeks valla tegevuskuludeks. Viimased jaotuvad personali-, majandus- ja muudeks kuludeks. Antavad toetused on sotsiaaltoetused ning tegevus- ja projektitoetused.

Rõuge valla põhitegevuse kulude planeeritav maht 2025. aastal on 10,6 miljonit eurot. Aastal 2026 on põhitegevuse kulud kasvavad vähesel määral 1,6%. Personalikulude tõusuks on planeeritud 2026. aastal 3% (edaspidiste aastate tõus 3%) ning vähene majandamiskulude tõus on tingitud käibemaksumäära tõusust ja teenuste hindadest. Aastatel 2027–2029 majandamiskulude tõusu planeeritud ei ole, sest tuleb leida võimalusi ökonoomsemalt majandamiseks ja vähendada püsikulusid (eelkõige mittevajalikud ja seisma jäänud varad). Muude kulude all on planeeritud reservfond mahus 50 000 eurot. Ebastabiilse majandusliku olukorra ning riigi poolt tehtavate maksu- ja kohalike omavalitsuste rahastamispoliitika põhimõtete muutumise tõttu on keeruline prognoosida kulusid.

Joonis 2. Põhitegevuse kulud eurodes aastatel 2025–2029

2.3. PÕHITEGEVUSE TULEM

Põhitegevuse tulude ja kulude vahe ehk tulem võib kohaliku omavalitsusüksuse finantsjuhtimise seaduse järgi olla null või positiivne. Rõuge valla põhitegevuse tulem on positiivne. Tulude ja kulude positiivset vahet kasutatakse olemasolevate laenu teenindamiseks ja osaliselt investeringute finantseerimiseks.

Eelarved	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 756 717	10 908 000	11 062 160	11 219 403	11 379 791
Maksutulud	6 210 000	6 348 000	6 474 960	6 604 459	6 736 548
sh tulumaks	5 730 000	5 845 000	5 961 900	6 081 138	6 202 761
sh maamaks	480 000	503 000	513 060	523 321	533 788
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 332 184	1 360 000	1 387 200	1 414 944	1 443 243
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 141 533	3 140 000	3 140 000	3 140 000	3 140 000
sh tasandusfond	546 258	545 000	545 000	545 000	545 000
sh toetusfond	2 246 546	2 245 000	2 245 000	2 245 000	2 245 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	348 729	350 000	350 000	350 000	350 000
Muud tegevustulud	73 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Põhitegevuse kulud kokku	10 430 117	10 601 436	10 679 979	10 863 878	11 053 295
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 069 465	1 000 000	900 000	900 000	900 000
Muud tegevuskulud	9 360 652	9 601 436	9 779 979	9 963 878	10 153 295
sh personalikulud	5 778 093	5 951 436	6 129 979	6 313 878	6 503 295
sh majandamiskulud	3 557 209	3 600 000	3 600 000	3 600 000	3 600 000
sh muud kulud	25 350	50 000	50 000	50 000	50 000
Põhitegevuse tulem	326 600	306 564	382 181	355 525	326 496

Tabel 2. Rõuge valla põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud ja põhitegevuse tulem.

3. Investeeringute kavandamine

3.1. INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringustegevuse sissetulekuteks on põhivara müük, põhivara soetuseks ja saadav sihtfinantseerimine ja finantstulud.

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on toetused, millede laekumine sõltub konkreetsest projektist. Investeeringustegevuse väljaminekuteks on põhivara soetus, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine, osaluste soetus ning finantskulud.

Finantstulud ja -kulud on intressitulud ja -kulud. Aastatel 2026-2029 on intressikulud planeeritud ilma täiendavate laenudeta ja intressitulud on planeeritud saada 2026. aastal Nursipalu harjutusväljaku eest Kaitseministeeriumilt laekunud (2 miljonit) veel kasutamata summalt.

Investeeringute finantseerimiseks on võimalik kasutada kolme allikat: omavahendeid, laenude võtmist ning toetusi. Investeeringustegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamise sihtfinantseerimine) eeldataval määral, sest saadav toetuse suurus ei ole lõplikult selge. Üldjuhul nõuavad toetused omaosaluse olemasolu.

	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Investeeringustegevus kokku	-584 600	-218 000	-210 000	-150 000	-200 000
Põhivara müük (+)	100 000	100 000	50 000	100 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-679 500	-1 366 900	-751 600		
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	866 500	1 416 900	751 600	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-340 000	-100 000			
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-282 000	-68 000	-65 000	-55 000	-55 000
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	25 400	10 000	5 000	5 000	5 000
Finantskulud (-)	-275 000	-210 000	-200 000	-200 000	-200 000

Tabel 3. Rõuge valla investeeringustegevus aastatel 2025–2029

Investeeringustegevuse eelarve on aastatel 2025 kuni 2029 negatiivne, investeeringustegevuse väljaminekud ületavad investeeringuteks saadavaid sissetulekuid. Vallavara müügist on 2026. aastal tulust ette nähtud 100 000 eurot ning juhul kui tekib enam tulust, võetakse need arvele tekkimise järgselt läbi eelarve. 2025. aastal on lõpetatud Rõuge ja Varstu reoveekogumisalade veemajandusprojekt osalisusega Võru Vesi AS aktsiate emiteerimine summas 281 925 eurot. Alustatud Haanja

rahvamaja energiatõhususe suurendamise ja Misso rahvamaja I korruse ruumide projektiga. Rõuge Põhikooli Varstu õppekohas käivad tööd kooliruumide kohandamiseks kooli sööklaks ning Haanja õppekohas tehakse katuse parandustöid. Alustatud on Rõuge aleviku katlamaja rekonstrueerimisega. PEEK meetmesse esitatakse kaks taotlust 2025. aasta sügisel (koostööprojekt ettevõtlus ja tööstusala ning turismimarsruut Külavüü-Kirivüü, Suur Munamägi). Samuti osaletakse koostööprojekti Kagu-Eesti piirkonna sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine kohalikul tasandil.

Investeeringute tegemise võimekus sõltub valla omafinantseerimise võimekusest. Strateegias on kajastatud arengukavas sisalduvate investeeringute teostamine, mille puhul on arvestatud hinnanguliste summadega.

Tegevusalad	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
03 Avalik kord ja julgeolek	25 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	25 000	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus/Nursipalu)	0	0	0	0	0
04 Majandus	130 000	875 000	295 600	0	0
sh toetuse arvelt	130 000	875 000	295 600	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	0	0	0
05 Keskkonnakaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	282 000	55 000	55 000	55 000	55 000
sh toetuse arvelt	282 000	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	55 000	55 000	55 000	55 000
07 Tervishoid	20 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	20 000	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	110 000	385 900	356 000	0	0
sh toetuse arvelt	110 000	385 900	356 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	0	0	0
09 Haridus	112 500	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	112 500	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	0	0	0
10 Sotsiaalne kaitse	0	119 000	110 000	0	0
sh toetuse arvelt	0	106 000	100 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	13 000	10 000	0	0
KÕIK KOKKU	679 500	1 434 900	816 600	55 000	55 000

Tabel 4. Rõuge valla investeeringuprojektid eurodes aastatel 2025–2029

Suuremad investeeringud nimeliselt	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Rõuge Katlamaja rekonstrueerimine	100 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	100 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Rõuge PK, Varsfu õppekoht, sööklaruumid	100 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	100 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Rõuge PK, Haanja õppekoht, katus	12 500	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	12 500				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Veeetrasside parendamine- Võru Vesi	0	55 000	55 000	55 000	55 000
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		55 000	55 000	55 000	55 000
ÜVK järgne veetrasside parendamine ja rajamine	282 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	282 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)				0	0
Majanduse haldus, autod	30 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	30 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Haanja RV energiatõhusus	50 000	335 900	356 000	0	0
sh toetuse arvelt	50 000	335 900	356 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)				0	0
Ettevõtlus ja tööstusalad (Rõuge)	0	362 000	170 600	0	0
sh toetuse arvelt		362 000	170 600		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Sotsiaalteenuste kättesaadavus- koduteenus	0	119 000	110 000	0	0
sh toetuse arvelt		106 000	100 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		13 000	10 000		
Perearstide ruumid	20000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	20000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Misso Rahvamaja I korruse renoveerimine	20000	50000	0	0	0
sh toetuse arvelt	20000	50000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Pääteteeused	25000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	25000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Turismimarsruut Külavüü-Kirivüü, Suur Munamägi	0	500000	125000	0	0
sh toetuse arvelt		500 000	125000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Pesapuu torn	20000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	20000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
Õõbikuoru keskuse ligipääsetavus	20000	13000	0	0	0
sh toetuse arvelt	20000	13000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
KÕIK KOKKU	679 500	1 434 900	816600	55000	55000

Tabel 5. Rõuge valla suuremad investeeringuprojektid eurodes aastatel 2025–2029

Investeeringuobjektide puhul on tabelisse märgitud toetuse arvelt nii projekti toetus kui ka Nursipalu 2 mln ühekordsest toetusest saadav osa. **Projektide omaosalused kaetakse Nursipalu harjutusväljaku ühekordsest toetusest.**

1) Munitsipaalomandi energiatõhususe suurendamine. Projekt „Haanja rahvamaja energiatõhususe suurendamine“ elluviimist alustati 2024. aasta lõpus. Abikõlblike kulude esialgne kogumaht oli 422 540 eurot, millest toetuse määr on 69% ja maksimaalne suurus 291 552,60 eurot ning projekti omafinantseering minimaalselt 31%, summas 130 987,40 eurot. Läbiviidud hangete tulemusel ületasid esitatud pakkumused märgatavalt projekti kogueelarvet summas 522 500 eurot. 2025. aastal loobutakse projekti elluviimisest ja taotletakse uut toetust kohalike omavalitsuste energiatõhususe meetmest 2026. aastal. Prognoositav projekti maht on kogumaksumusega 741 936 eurot, millest projekteerimine on ligikaudu 50 000 eurot. Toetus 511 936 eurot ja omafinantseering 230 000 eurot. Projekti elluviimise aastad 2026-2027.

2) Ettevõtlus ja tööstusalad. Osaleme koostööprojektis „Ettevõtluse edendamine Kagu-Eestis“ koos Kagu-Eesti arenduskeskuste, omavalitsuste ja ettevõtjatega. Projekti Rõuge valla eeldatav maht aastatel 2026-2027 on 532 635 eurot, millest toetuse osa on 75%, summas 399 476 eurot ja omafinantseering 25%, summas 133 159 eurot. Taotlus esitatakse 2025. aasta sügisel programmi PEEK meetmesse ja otsused peaksid saabuma 2026. aasta alguses. Tegemist on varasematel aastatel alustatud jätkutegevusega (tööstusala detailplaneering on koostatud 2014. aastal). Tegevustena on plaanis ettevõtluse arendamiseks ette valmistada Rõuge aleviku Tööstuse, Soojuse ja Tehnika tänava krundid (infrastruktuurid ja juurdepääsuteede korrastus). Tegevustes osalemiseks on riigilt omandatud krundid.

3) Misso rahvamaja I korrus. 2025. aastal saadi toetust projektile „Misso rahvamaja kogukonna vajadustele vastavaks“ Leader programmist, mis on Piiriveere Liider kogukonna meede. Projekti eeldatav kogusumma on 70 221 eurot, millest toetuse määr 65% ja summas 45 643 eurot ja omafinantseering 35% ja summas 24 578 eurot. Projekt plaanitakse ellu viia aastatel 2025-2026. Projekti tegevuste elluviimisega muudetakse Misso rahvamaja esimese korruse osa multifunktsionaalseks kultuurisündmusute ja vaba aja veetmise kohaks.

4) Turismimarsruut Külävüü-Kirivüü, Suur Munamägi. 2025. aastal osaleme Võru maakonna kultuuriturismi marsruudi arendamise koostööprojektis „Maakonnaülese kultuuriturismi marsruudi Külävüü-Kirivüü väljaarendamine“. Projekti partnerid on Võrumaa omavalitsused, Võrumaa Arenduskeskus, SA Rõuge valla turism, SA Setomaa Turism ja ettevõtjad. Turismimarsruudi projektis Rõuge valla edasiarendatavaks objektiks on Suur Munamägi. Taotlus esitatakse 2025. aasta sügisel PEEK meetmesse ja vastused selguvad 2026. aasta alguses. Aastatel 2026-2027 on plaanis investeerida Suure Munamäe objekti korrastamisse ja atraktiivsuse tõstmisse kokku 625 000 eurot, millest 75% toetuse osa summas 468 750 eurot ja 25% omafinantseeringuna summas 156 250 eurot.

5) Ööbikuoru keskuse ligipääsetavus. Aastatel 2025-2026 osaletakse rahvusvahelises kultuuri- ja turismiobjektide ligipääsetavuse suurendamise projektis „Access Routes/Ligipääsetavad

marsruudid“ (INTERREG Eesti-Läti programm, partneriteks Läti ja Eesti arendus- ning turismiorganisatsioonid ja kohalikud omavalitsused). Rõuge valla arendatav objekt on Rõuge Ööbikuoru keskuse väliala. Hanke tulemusel kujuneb Rõuge valla projekti kuluks 33 000 eurot, millest toetuse osa on 80%, summas 26 400 eurot ja omafinantseering 20%, summas 6600 eurot. Võru maakonnas on projekti juhtpartneriks Võrumaa Arenduskeskus.

6) Veetrasside parendamine. Parendamiseks 2026-2029 aastate lõikes on planeeritud 55 000 eurot aastas, kokku 220 000 eurot.

7) Sotsiaalteenuste kättesaadavus. Kagu-Eesti piirkonna sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine kohalikul tasandil. Rõuge Vallavalitsus osaleb koostöös Sihtasutusega Võrumaa Arenduskeskus, Setomaa Vallavalitsus ja Võru Vallavalitsus projektis 2026-2027 aastal. Projekti eesmärk on arendada kohaliku omavalitsuse poolt korraldatavate kodus elamist toetavate sotsiaalteenuste kvaliteeti ja parandada kättesaadavust. Kaasajastada koduteenuste ja tugisikute osutamise töövahendid. Koostööprojekti maksumus kokku on ca 666 000 eurot ja toetuse maksimaalne määr 600 000 eurot. Rõuge valla osa projektis on abikõlblike kulude osas kuni 229 000 eurot ja omaosalus (10%) sellest kuni 23 000 eurot.

3.2. KOHUSTUSTE PLANEERIMINE

Rõuge valla finantskohustused jagunevad vastavalt tabelile 6.

Laenutähtajad	Tähtajaga kuni 1 aasta	Tähtajaga 1–2 aastat	Tähtajaga 2–3 aastat	Tähtajaga 3–4 aastat	Tähtajaga 4–5 aastat	Tähtajaga üle 5 aasta	Kokku
Kohustused perioodi lõpus 31.12.2023							
Kokku laenud	467 876	438 197	442 230	1 151 776	1 085 965	2 078 808	5 664 852
Kokku kapitalirent	5 513	2 366	0	0	0	0	7 851
Kokku	473 388	440 563	442 230	1 151 776	1 085 965	2 078 808	5 672 703
Kohustused perioodi lõpus 31.12.2024							
Kokku laenud	445 243	449 044	1 147 051	1 087 736	182 813	1 883 963	5 195 850
Kokku kapitalirent	2 338	0	0	0	0	0	2 338
Kokku	447 581	449 044	1 147 051	1 087 736	182 813	1 883 963	5 198 188

Tabel 6. Rõuge valla laenude jaotus järelejäänud tähtaja järgi

Täiendavaid laenuvahendeid kaasates tuleb arvestada, et võlakohustuse määr jääks kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses ettenähtud piiridesse.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) § 34 kohaselt võib netovõlakooormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

KOFS § 59 lg 13 p 2,3,4 ja § 34 lg 3,4 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse netovõlakoormus võib ulatuda:

- 1) 2025. aastal 75% sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude üheksakordne vahe on väiksem kui 75% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;
- 2) 2026. aastal 70% sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kaheksakordne vahe on väiksem kui 70% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest;
- 3) 2027. aastal 65% sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude seitsmekordne vahe on väiksem kui 65% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.
- 4) Alates 2028. aasta 60% sama aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude seitsmekordne vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Põhitegevuse tuludena käsitletakse maksutuluseid, kaupade ja teenuste müügitulu, saadavaid toetusi ja muid tegevustulusid. Põhitegevuse tulude eelarveosas ei planeerita põhivara müügitulu, põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist ega finantstulusid.

Põhitegevuse kuludena käsitletakse tegevuskulusid ja antavaid toetusi. Põhitegevuse kulude eelarveosas ei plaanita põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist, põhivara soetust ega finantskulusid.

4. Finantsdistsipliin

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §32 kohaselt on finantsdistsipliini tagamise meetmed kinnipidamine kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse:

- põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest;
- netovõlakoormuse ülemmäärast.

Finantsdistsipliini näitajad arvutatakse kohaliku omavalitsuse enda kui ka selle arvestusüksuse kohta tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga on null või positiivne.

Netovõlakooormuse arvestuses võetakse Rõuge valla võlakohustusena arvesse bilansis kajastatud järgmised kohustused: võetud laenud, kapitalirendikohustused, tasumise tähtjaks tasumata jäänud kohustused, toetusteks saadud ettemaksed, toetuste andmise kohustused, pikaajalised võlad tarnijatele, muud pikaajalised kohustused, mis nõuavad tulevikus raha väljamaksmist.

Eelarvestrateegia perioodil võib kahel mittejärjestikusel aastal kavandada kohaliku omavalitsuse üksuse ja tema arvestusüksuse põhitegevuse tulemit lubatavast väärtusest väiksemana. Sellisel juhul peab eelarvestrateegiaga hõlmatud aastate põhitegevuse tulemite summa olema null või positiivne. Kui põhitegevuse tulem on negatiivseks kavandatud, siis võib see olla aruandeaasta lõpu seisuga negatiivne eelarves kavandatud ulatuses.

	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Eelarve tulem	-258 000	88 564	172 181	205 525	126 496
Finantseerimistegevus	-440 000	-440 000	-622 000	-440 000	-440 000
Kohustiste võtmine (+)	0			0	0
Kohustiste tasumine (-)	-440 000	-440 000	-622 000	-440 000	-440 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-263 000	-351 436	-449 819	-234 475	-313 504
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	435 000	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpu seisuga	1 352 419	1 000 983	551 164	316 689	3 185
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	4 755 850	4 315 850	3 693 850	3 253 850	2 813 850
Netovõlakooormus (eurodes)	3 403 431	3 314 867	3 142 686	2 937 161	2 810 665
Netovõlakooormus (%)	31,6%	30,4%	28,4%	26,2%	24,7%
Netovõlakooormuse ülemmäär (eurodes)	8 067 538	7 635 600	7 190 404	6 731 642	6 827 875
Netovõlakooormuse individuaalne ülemmäär	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakooormus (eurodes)	4 664 107	4 320 733	4 047 718	3 794 481	4 017 210

Tabel 7. Finantseerimistegevus ja netovõlakooormus aastatel 2025–2029

Rõuge vald on jätkusuutlikkuse tagamiseks investeerinud elukeskkonna arendamisse. Valla maksevõime on veel nõrk, et suuta tagada kohustuste katmist ning jätkata olemasolevate teenuste osutamist (Rõuge valla 2024. aasta konsolideerimisgrupi lühiajaline maksevõime oli 0,74 (2023. aastal 0,64) ja maksevõime hindamiskriteerium: suurem kui 1,6 hea; 1,2–1,59 rahuldav; 0,9–1,19 mitterahuldav; alla 0,9 nõrk).

Kokkuvõte

Rõuge valla eelarvestrateegias aastateks 2026–2029 on antud ülevaade Rõuge valla tuludest, kuludest, investeerimis- ja finantseerimistegevusest, esitatud 2025. aasta prognoositav eelarve ning koostatud prognoosid nelja eelseisva aasta kohta. Eelarve struktuur vastab kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatule.

Rõuge valla eelarve on endiselt pingeline, kuid võimaldab veel täita omavalitsusüksusele seadusega pandud kohustusi ning jätkata investeerimistegevust vaid läbi toetuste saamise. Rõuge vallal on täidetud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega pandud finantsdistsipliini tagamise nõuded.

Kõik eelarvestrateegias toodud arvandmed on prognoositud kulude kokkuhoiu vajadust silmas pidades. Arvandmed täpsustatakse aasta eelarves.

Eelarvestrateegia näitab, et vald suudab läbi riigipoolse toetuse tagada vajaliku omafinantseeringu investeerimisprojektidele ning selle kaudu valda arendada.